

PRÍSNE TAJNÉ

S P R Á V A

o štátobezpečnostnej situácii v Západoslovenskom kraji
a v hlavnom meste Slovenska Bratislave za obdobie od
1.11. do 15.11.1971.

Poznatky získané k diplomatom a vízovým cudzincom :

Dňa 8.11.1971 vo večerných hodinách pricestoval osob-
ným autom z Prahy do Bratislavy anglický obchodný atašé
Collin MAYS a na dobu dvoch dní sa ubytoval v hoteli Devín.
Do Bratislavy pricestoval oficiálne, avšak za akým cieľom,
zatiaľ zistené nebolo.

Poznatky získané k emigrantským centrám a skupinám v za-
hraničí :

Dôveryhodný premeň bol v minulých dňoch vo Francii,
kde v Paríži prišiel do styku s vedúcim slovenského vysie-
lania Parížskeho rozhlasu Róbertom AIGNEROM, ktorý v rozho-
vore uviedol, že po roku 1969 došlo aj v tomto rozhlasovom
vysielaní k rôznym zmenám. Prišlo napríklad k rozdeleniu na
českú a slovenskú akciu a tým sa AIGNER stal vedúcim slo-
venského vysielania. Pod nátlakom z francúzskej strany musel
prijasť do pracovného pomeru aj emigrantov, ktorí z ČSSR
emigrovali po auguste 1968. AIGNER ako uviedol sa tomuto
veľmi bránil, mal obavy z konkurencie, ale keď mu bola daná
možnosť výberu, tak si vybral také osoby, u ktorých nie sú

predpoklady, že by mohli skýmkoľvek spôsobom škodiť.

AIGNER teda do tohoto vysielania prijel emigrantov a to, Ľubicu LACHOVÚ a Karola LIESKOVSKÉHO, obaja z Bratislavy. O LACHOVEJ sa vyjadril, že je na všetko dobrá, len nie aby robila samostatnú redaktorku pre taký rozhlas. Podľa neho je v tomto rozhlase prakticky len priveskom. Keď sa jej AIGNER pýtal prečo zostala v zahraničí, tak ani nevedela na túto otázku odpovedať. Ide podľa neho o politického analfabeta.

Aj Karol LIESKOVSKÝ, ako sa AIGNER vyjadril, nemá pre túto prácu predpoklady. V súčasnej dobe sa dal na štúdium dramaturgie, ale vraj to neberie vôbec vážne. AIGNER ho posudzuje tak, že je to chuligán a hoštapler, ktorý neskončí dobre.

Politické vysielanie ako AIGNER uviedol si nepustí z rúk. Novým pracovníkom dal robiť len hudbu a k iným veciam ich nemá v úmysle vôbec pripustiť.

AIGNER v rozhovore sa vrátil aj k rokom 1968-1969 a poznamenal, že aj keď majú akési styky na Slobodnú Európu v Mníchove, neboli vo vysielaní takí horliví ako SE. Aj keď zo strany slovenského vysielania boli takéto snahy z francúzskej strany bolo im jasne naznačené, že zatiaľ sú platení z francúzskych peňazí a preto aby sa držali ich príkazov, alebo v opačnom prípade môžu odísť. V rokoch 1968-1969 zaviedlo francúzske vysielanie nad slovenským vysielaním cenzúru a od tej doby už nemôžu sami prakticky nič robiť, ani o ničom samostatne rozhodnúť. AIGNER poznamenal, že z francúzskej strany im bolo vždy prizvukované, že taký politický romantizmus aký robili politickí predstavitelia v ČSSR v rokoch 1968-1969 nemá dlhú životnosť.

Aj zo strany Američanov, ako sa AIGNER vyjadril, bolo na nich neliehané, aby intenzívnejšie v týchto rokoch pracovalo slovenské i české vysielanie, ale francúzska strana na toto nepristúpila, aj keď Američania chceli dodávať politic-

WV

ký materiál k vysielaniu a celú záležitosť financovať. Podľa prameňa samotný AIGNER zo svojich protikomunistických zásad nič nezradil.

Poznatzky získané k politickej a ideologickej oblasti :

Ako bolo zistené na UK v Bratislave sa poverá, že sa tam nachádzajú tajné inštrukcie, podľa ktorých sa nová platová úprava pre vysokoškolských pedagogických pracovníkov nemá dotýkať tých pracovníkov, ktorí boli zo strany vylúčení, alebo ktorým bolo zrušené členstvo v strane. Takéto opatrenia sa medzi pedagogickými pracovníkmi považujú za určitú diskrimináciu ich kolegov a vyvoláva to medzi nimi určité znepokojenie.

Pracovník tunajšej Správy sa náhodne stretol s akademickým maliarom Lubomírom ZELINOM, nar. [REDAKOVANÉ], okres Banská Bystrica, slobodný, povoláním akad. maliar, údajne je tiež asistent na VŠMU v Bratislave, bytom [REDAKOVANÉ]. Tento v rozhovore vyjadroval značne vulgárnym spôsobom svoj negatívny postoj voči KSČ a nášmu zriadeniu. Hovoril, že je síce členom KSČ, ale iba preto, že je to v jeho postavení všeobecne v móde. Avšak život podľa komunistických šablón sa mu vraj hnuší, lebo tí, ktorí sú u koryta sa zrázu hrajú na demokratov, organizujú naivnú a priezračnú volebnú frašku. Ďalej tvrdil, že on robí iba vtedy, keď je napitý, inak by sa k tomu neznížil. Menovaný bol počas rozhovoru do určitej miery pod vplyvom alkoholu, avšak vedel čo hovorí. Pri rozprávaní ho chvíľami chyľala zúrivosť. Či je skutočne členom KSS ako sám tvrdil, sa zatiaľ zistiť nepodarilo.

Dňa 1.11.1971 cestoval do ČSSR juhoslovanský štátny príslušník Milia JOVAHOVIČ, nar. [REDAKOVANÉ], povoláním obchodník, dlhoročný zástupca firmy FEROMET v Rakúsku, bytom [REDAKOVANÉ]. V rozhovore s orgánom OPK Petržalka sa okrem iného zmienil o situácii v Juhoslávii. Konkrétne uvádzal : " V krajine je veľký neporiadok, drobný pracujúci ľud má veľmi malé možnosti zárobkov. Robotník si mesačne vyrobí 50 - 60 tisíc dinárov / starých /, zatiaľ čo vrchné vrstvy, ktoré sa od pracujúcich oddelili, zarábajú - lepšie povedané sú honorované až v čiastke 800 tisíc dinárov. Táto situácia v krajine je takmer neudržateľná. Na základe toho v tesnom slede stále rastú malobchodné ceny a vzrastá drahota, ktorá vynúša ľudí z krajiny, o čom svedčí už 1 milión juhoslovanských štátnych príslušníkov nachádzajúcich sa na prácach v NSR, Rakúsku a v celej Európe. Túto situáciu v krajine zapríčinilo niekoľko vedúcich činiteľov, hlavných 6 oblastí SFRJ, ktorí sú modernými kapitalistami v socializme ". Ďalej hovoril o veľkom dlhu, ktorý má SFRJ v NSR, Francúzsku a v ostatných západných štátoch. V závere rozhovoru vyjadril obavu, že keď terazší prezident Juhoslávie odíde, budú musieť situáciu v krajine riešiť vojaská a to buď ZSSR, alebo naše. Ktoré vojaská myslel pod slovami " naše " nevysvetlil.

V nočných hodinách z 3.11. na 4.11.1971 bola dosiaľ neznámym páchatelom spálená priamo na žrdi sovietska zástava, ktorá bola vyvesená na budove ZDS v Malackách, ul.1.Máj, okres Bratislava-vidiek.

Krátke po polnoci 5.11.1971 boli na pomníku sovietskych vojaská pred ONV v Nitre zapálené vence. Podozrivý tohoto trestného činu je Pavel VARGA, nar. [REDAKOVANÉ], elektrikár ktorý bol i orgánmi VB zadržaný.

Poznatky získané k ekonomickej oblasti :

Bolo zistené, že národný podnik CHZJD Bratislava vyrába produkt polypropylén určený pre domáci spracovateľský textilný priemysel a na vývoz. O výrobok nie je ako v zahraničí, tak aj u domácich spotrebiteľov záujem. T.č. je v np. CHZJD Bratislava na sklade 1300 ton hotového výrobku, s predpokladom, že zásoby sa do konca roka 1971 zvýšia na 1400 ton. Celková hodnota skladovaného materiálu ktorý sa skladovaním znehodnocuje, sa pohybuje okolo 100 miliónov Kčs.

Pri výrobe polypropylénu sa používajú polotovary, ktoré ČSSR dováža z kapitalistických štátov za valuty. Napríklad z Rakúska dovážame polotovar deplen, ktorého má CHZJD na sklade 29 vagónov a od švajčiarskych firiem SANDCZ a GEIGY sa dovážajú farbivá. Na 1 kg hotového polypropylénu sa použijú farbivá v hodnote 10 Kčs. I napriek tejto situácii vedenie podniku trvá na ďalšej výrobe uvedeného produktu.

Boli získané poznatky o zvýšenom poklese znášky vajec na hydinárskej farme v Bierovciach, okres Trenčín, kde je umiestnených cca 60 tisíc nosníc. K poklesu znášky došlo z toho dôvodu, že boli zle namiešané krmné zmesi. Od 5.11. do 11.11.1971 predstavuje schodok v znáške vajec cca 2 mil. Kčs. Je obava, že celé nasadenie nosníc na uvedenej farme prestane niesť na dobu asi 2 mesiacov.

Krmné zmesi pre hydinársku farmu dodáva Poľnohospodársky nákupný závod v Trenčíne. Zo strany uvedeného závodu sa vyvíjajú snahy celý prípad zatajiť.

Dňa 8.11.1971 asi o 17.00 hod. došlo k požiaru jačmenné slamy v chotári obce Dolný Pial, okres Levice, ktorý bol vlastníctvom JRD Dolný Pial. Požiarom zhoorelo 830 q jačmennej slamy, čím vznikla JRD škoda 39.000 Kčs. Príčiny vzniku požiaru sú doteraz neznáme.

Poznatzky k pasovej a vízovej problematike, emigrantom a navrátilcom :

Do 15.11.1971 emigrovalo zo Západoslovenského kraja 11.479 osôb, z čoho z mesta Bratislavy 8.259 a z okresov 3.220 osôb. V hodnotenom období emigrovala jedna osoba z mesta Bratislavy.

Do 15.11.1971 sa do Západoslovenského kraja vrátilo 665 osôb, ktoré nemali legalizovaný pobyt v zahraničí. Z uvedeného počtu sa do Bratislavy vrátilo 368 osôb a do okresov v kraji 297 osôb. V hodnotenom období sa vrátilo 10 osôb, z toho 7 do Bratislavy a 3 do okresov.

Záujem o návrat do ČSSR prejavuje 105 osôb. Príprava k emigrácii bola zistená u 5 osôb, všetkých z Bratislavy.

Vniknutie na územie republiky :

V hodnotenom období bol zaznamenaný jeden prípad vniknutia na územie republiky a to zo strany poľského štátneho príslušníka Franciszeka KASALÍKA, nar. [REDAKOVANÉ], zamestnaný ako poľnohospodársky robotník. Menovaný dňa 22.10. 1971 v priestore Zakopané ilegálne prekročil štátnu hranicu PĽR do ČSSR a dňa 12.11.1971 bol zadržaný orgánmi POVB Šahy. Proti menovanému bolo začaté trestné stíhanie a vznesené obvinenie pre trestný čin vniknutia na územie republiky podľa § 110 tr. zákona a súčasne podaný návrh na vzatie do väzby.

Rozpracovávanie štátobezpečnostných prípadov :

V období od 1.11.1971 do 15.11.1971 boli zavedené 2 nové prípady, ktorých rozpracovávanie sa prevádza v jed-

nom pre poburovanie podľa § 100 tr. zákona a pre trestný čin podvracania podľa § 98/1 tr.zákona v druhom prípade.

Realizované prípady :

V období od 1.11.1971 do 15.11.1971 bolo vznesené obvinenie a začaté trestné stíhanie proti 26 osobám, z čoho pre :

- poburovanie podľa § 100/1 písm.a/c ..... 1 osoba
- poburovanie podľa § 100/1 písm.c,
odst.2 tr. zákona ..... 1 osoba
- hanobenie republiky a jej predstavi-
teľa podľa § 103 tr.zákona a násilie
proti skupine obyvateľov a proti jed-
notlivcovi podľa § 197/b tr.zákona ..... 1 osoba
- príprava k opusteniu republiky podľa
§§ 7/1 k 109 tr.zákona ..... 1 osoba
- pokus opustenia republiky podľa §§
8/1 k 109/1 tr.zákona ..... 6 osôb
- opustenie republiky podľa § 109/2
tr.zákona ..... 14 osôb
- vniknutie na územie republiky podľa
§ 180 tr.zákona ..... 1 osoba
- nadržovanie podľa § 166/1 tr.zákona ..... 1 osoba.

Porady - aktívy :

Dňa 3.11.1971 sa konala porada náčelníkov O-Štb. Zápa-
doslovenského kraja na O-Štb. Nitra. Na programe bola otáz-
ka zhodnotenia bezpečnostných opatrení v súvislosti s vol-
bami do zastupiteľských orgánov a zhodnotenie agentúrno -
operatívnej a bezpečnostnej situácie.

Dňa 8.11.1971 sa uskutočnil služobno politický aktív funkcionárov KS-ZNB Bratislava, ktorého sa zúčastnili náčelníci odborov a samostatných oddelení Správy Štb., náčelníci O-Štb. Západoslovenského kraja a náčelníci OPK Západoslovenského kraja. Na aktíve bola prejednávaná otázka plnenia úloh vyplývajúcich zo XIV. zjazdu KSČ, ďalej prevedený rozbor morálne politického stavu príslušníkov a vytyčenie úloh pre najbližšie obdobie.

Dňa 15.11.1971 sa konala porada náčelníkov O-Štb. Západoslovenského kraja, ktorá sa uskutočnila na O-Štb. Trnava. Na porade bola prejednaná otázka vyhodnotenia plnenia plánu práce za rok 1971 a súčasne otázka prípravy plánu práce na rok 1972.

Morálne politický stav príslušníkov Štb. :

V týchto dňoch bolo vznesené obvinenie a podaný návrh na začatie trestného stíhania proti dvom príslušníkom Správy Štb. a to : mjr. Štefanovi VARGOVI, st.referentovi na 2. odbore pre trestný čin porušenia povinnosti verejného činiteľa a mjr. Karolovi CANGÁROVI, st. referent na 1. odbore pre trestný čin úplatkárstvo podľa § 160 tr. zákona.

WWW